

Länsstyrelsen
Västerbotten

Yttrande

1 (5)

Datum
2024-09-12

Diarienummer
4729-2024

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över betänkande av En statlig ordning med brottsförebyggande åtgärder för barn och unga (SOU 2024:30)

Er beteckning: S2024/00978

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Västerbottens län, hädanefter länsstyrelsen, avstyrker förslaget att införa en ny statlig myndighet mot ungdomskriminalitet.

Länsstyrelsen delar utredningens bedömning att det finns ett behov av ett utökat statligt ansvar och en mer enhetlig process i arbetet för att motverka att barn dras in i kriminalitet.

De senaste årens allvarliga samhällsutvecklingen kräver åtgärder för att motverka nyrekryteringen av barn till de kriminella nätverken, men också förebyggande insatser riktade till de barn som själva söker sig till denna miljö. Yngre barn är en billig arbetskraft för de kriminella nätverken och får ta sig an sysslor med stor risk för upptäckt som att förvara, transportera och sälja narkotika eller att transportera skjutvapen, utföra våldsdåd och hjälpa till med bedrägerier. På så vis bidrar barnen till de kriminella nätverkens tillväxt. Att motverka nyrekryteringen av barn till kriminella nätverk och att hjälpa de barn som vill lämna kriminalitet är följaktligen ett viktigt arbete för att stävja de kriminella nätverken.

Länsstyrelsen anser dock inte att utredningen i tillräckligt stor utsträckning kan påvisa hur införandet av en ny statlig myndighet ska bidra till att motverka detta.

Allmänna synpunkter

Länsstyrelsens roll

Länsstyrelsen tillstyrker utredningens slutsats att avvärja förslaget om länsstyrelserna som statlig huvudman för det aktuella uppdraget. Det uppdrag länsstyrelserna har inom det brottsförebyggande området utgår från Förordning (2016:1258) om regional samordning inom det brottsförebyggande området samt uppdrag likt Uppdrag att inrätta en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begår grova brott (Ju2023/02539). Dessa uppdrag är av stödjande och samordnande karaktär där målgruppen är regionala och lokala aktörer. Individuella insatser riktade direkt till barn och unga vuxna finns det andra aktörer, likt kommuners socialnämnd, som är mer rustade för att genomföra.

Utredningen föreslår vidare att länsstyrelserna och Polismyndigheten bör lämna förslag till ledamöter och ersättare till ungdomsnämnderna. Länsstyrelsen ser att det är mer lämpligt att förslag på ledamöter och ersättare tas fram inom ramen för de regionala bob-råden (Ju2023/02539) där Polismyndigheten tillsammans med Kriminalvården, hälso- och sjukvårdsregioner samt Statens institutionsstyrelse finns representerade. Alternativt att förslag på ledamöter och ersättare från kommun utses inom befintliga socialchefs nätverk, inte av statliga myndigheter.

Fler perspektiv på utredningen

Barnkonventionen fastställer att barn är barn upp till 18 års ålder. I utredningen beskrivs målgruppen för insatserna som "barn och unga" när målgruppen är under 18 år. Att beskriva barn som "unga" utan att använda tydliga definitioner riskerar att förskjuta synen på barns ansvar och rättigheter.

Mot bakgrund av den korta tid som utredningens har haft till sitt förfogande har utredningen inte bedömt det som möjligt att arrangera egna direktkontakter med målgruppen för utredningen. I stället har utredningen inhämtat information om barns synpunkter på annat sätt, till exempel genom att ta del av studier och rapporter som beskriver målgruppens relevanta erfarenheter i olika sammanhang. Länsstyrelsen vill belysa att det finns risker med frånvaron av uppgifter från målgruppen vilket kan minska barns rätt att bli hörda. Vidare vill länsstyrelsen belysa vikten av att denna brist

beaktas om utredningens förslag verkställs och en särskild utredare utses med uppdrag att komplettera utredningen.

Länsstyrelsen saknar ett tydligare jämställdhetsperspektiv i utredningen. I dagsläget är den svenska forskningen kring flickor och unga kvinnors roll i kriminaliteten begränsad, även om det pågår forskning på bland annat Umeå universitet inom området¹. Länsstyrelsen ser positivt på det uppdrag regeringen gett till Barnombudsmannen vilken resulterade i en forskningsöversikt² samt det uppdrag regeringen gett till Brottsförebyggande rådet (Brå)³.

Länsstyrelsen vill även betona vikten av evidensbaserade metoder riktade till hela målgruppen. Länsstyrelsen föreslår att ett universitet får i uppdrag att genomföra forskningssammanställningar med internationell utblick, med fokus på verksamma metoder. Länsstyrelsen vill även belysa vikten av systematisk utvärdering av metoder över tid, i syfte att skapa ett effektivt och träffsäkert arbetssätt inom samtliga preventionsnivåer.

Bob-uppdraget

Regeringen har gett Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Statens institutionsstyrelse (SiS), Skolverket, Åklagarmyndigheten, Brottsförebyggande rådet (Brå) och länsstyrelserna i uppdrag att inrätta en samverkansstruktur för ett sammanhållet arbete med barn och unga som riskerar att begå eller begår grova brott (Ju2023/02539). Uppdraget innefattar att upprätta råd på nationell, regional och lokal nivå där länsstyrelserna, i enlighet med uppdraget, inrättat sju regionala råd, baserade på polisregionernas indelning. I dessa råd ingår bland annat Polismyndigheten, Kriminalvård, SiS och hälso- och sjukvårdsregionerna. Uppdraget innebär en förbättrad ledningsstruktur mellan nationell-, regional- och till lokal nivå i syfte att bland annat stötta socialtjänsterna i deras brottsförebyggande arbete.

Länsstyrelsen delar utredningens syn på att även om denna samverkansstruktur är oreglerad och annorlunda uppbyggd jämfört med ett system liknande det danska så överensstämmer syftet och ändamålen i många avseenden med ett sådant system.

---

¹ [Tjejer i kriminella gäng \(umu.se\)](https://umu.se)

² [forskningsoversikt-flickor-och-unga-kvinnor-i-kriminella-gang.pdf \(barnombudsmannen.se\)](https://barnombudsmannen.se/forskningsoversikt-flickor-och-unga-kvinnor-i-kriminella-gang.pdf)

³ [Flickor och kvinnor i kriminella miljöer - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](https://bra.se)

Ny socialtjänstlag

Den nya socialtjänstlagen är beräknad att träda i kraft den 1 juli 2025 och är tänkt att resultera i en mer tillgänglig och brottsförebyggande socialtjänst i enlighet med Ett förtydligat brottsförebyggande ansvar för socialnämnden (S2023/0318) vilken kompletterar betänkandet En hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47). Det kommer att innebära en stor omställning för landets socialtjänster. Att parallellt med det införa en ny ordning riskerar att försvåra implementeringen för kommunerna, vilket i slutänden kan påverka målgruppen negativt.

Länsstyrelsen ser fördelar med att invänta implementering och utvärdering av både bob-strukturen (Ju2023/02539) och den nya socialtjänstlagen, innan en ny statlig myndighet upprättas på området.

Länsstyrelsen ser i stället möjligheten att överväga befintliga statliga myndigheters kapacitet att följa upp socialtjänstens arbete i syfte att säkerställa kvalitet, exempelvis Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Om utredningens förslag verkställs

Ifall regeringen beslutar att gå vidare med förslagen i utredningen ställer sig länsstyrelsen bakom förslaget att regeringen ska utse en särskild utredare med uppdrag att komplettera utredningens förslag.

Här vill länsstyrelsen belysa vikten av att aktörer som berörs av förslagen i utredningen för möjlighet att komma med ytterligare synpunkter, så som kommuner och berörda statliga myndigheter.

Om en ny nationell statlig myndighet inrättas anser länsstyrelsen att MUK bör utse ledamöter och ersättare till de regionala organen, inte länsstyrelsen eller de regionala bob-råden.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med brottsförebyggande samordnare Charlie Lundgren som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Lars Lustig medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför
namnunderskrift.

Kopia till

s.sof@regeringskansliet.se